

Det roliga Spöket

på Tunafors.

Sann händelse från Westergöthland,

berättad

af

Anders Sundler.

Sköfde. Tryckt hos C. G. Hemlin. 1863.

Det roliga Spöket

på Tunafors.

Sann händelse från Westergöthland,

berättad

af

Anders Sundler.

Sköfde.
Tryckt hos C. G. Hemlin, 1863.

"Du kärleks fackla, brinn!
"Lys mig i grafwen in
"Att hwad jag drömmer här
"Jag ock må drömma der".
Strandberg.

Uti en by, ej långt från den lilla staden Hjo, bodde 1802 en fattig fältwäbel, wid namn Jonas Björkman, som, sedan han öfwergifwit det äfwentyrliga krigarlifwet, bosatte sig, jemte familj, i denna lilla by, der han köpt sig en liten hemmansdel, hwars ringa afkastning jemnt och nätt födde honom och barn. Men som han derjemte war skicklig i konsten att både snickra och swarfwa, hwarmed han ofta war sysselsatt, då han icke war upptagen af sitt lilla jordbruk, kunde han icke förtjena så obetydligt samt deßutom gömma en liten sparpenning för kommande tider.

Fältwäbel Jonas Björkman, som wid tiden af wår berättelse redan uppnått 60 år, war en starkt byggd man, hade aldrig warit sjuk, så långt han kunde minnas tillbaka, ehuru han slitit mycket ondt i 1789—90 årens krig i Finland mot Ryssen, samt war derföre serdeles glad till lynnet, synner=

ligast då han kom att förtälja sina många krigsbedrifter. Detta war lika kärt för honom, som för hans barn och grannar, hwilka, wid en flammande brasa mången winterqwäll med största uppmärksamhet och intresse afhörde den gamle krigarens utförda mandater mot de "fördömda Ryssarna" som fältwäbel Björkman alltid brukade kalla dem. Historien om hur han mot tio man en mörk höstnatt omringat en lada, hwari 20 Ryssar lågo och sofwo, och antände den i alla fyra hörnen, hwarwid hälften af dem innebrändes, och hälften dödades wid försöket att genom flykten rädda sina lif, berättade han mer än en gång för sina uppmärksamma åhörare och blef under berättelsen deraf så lifwad, att han fäktade med armarna, liksom han hade haft Ryssar framför sig.

Af fem barn, hwarwid han hade blifwit wälsignad i sitt äktenskap med sin fromma hustru, Stina, hade han ingen kärare än sin äldste son, Gustaf, emedan han i mycket liknade sin hurtige fader, samt wisade en afgjord fallenhet för krigaryrket. Detta will dock icke "farsgubben" höra talas om, emedan han af erfarenheten ganska wäl wißte, att en fattig yngling, utan penningar och rekommendationer, icke har någon lysande framtid att motse på den militära banan, utan war det hans högsta önskan, att Gustaf skulle komma till Skara och "studera till prest".

Wäl skulle du bli en bra knekt brukade "farsgubben" ibland säga till Gustaf, då han uttalade sin önskan att få komma till Carlbergs krigsakade-

mi, ty du har mod i bröstet och kan "rappa upp" några Ryssar, om det kniper, men ser du min gosse, du kommer icke så långt som du tror, det högsta kan bli fahnjunkare, derföre är det bäst att du blir prest då du alltid har din rikliga utkomst.

Men, min gode far, förstod Gustaf alltid att inwända, då jag nu icke har någon lust att bli prest, utan ligger åt knektwäsendet, bör wäl min gode far icke twinga mig dertill; ty "den hund man för åt skogen, biter icke många djur", plägar min far alltid säga.

Deri har du rätt pojke, medgaf fältwäbeln, men då jag nu önskar, förstår du wäl, att du min käre Gustaf, som är kronan bland mina barn, skall "gå prestwägen", är det wäl icke förmycket begärdt, att du härutinnan gör mig till wiljes.

Och för fars skull, skall jag då läsa latin och grekiska, så det skall "stå härliga till" lofwade den raske Gustaf undergifwet, ehuru det swed i gossens hjerta att han icke fick wälja det lefnadsyrke, hwartill naturen och hans inre böjelse hade kallat honom.

Det blef således beslutadt, att Gustaf till hösten samma år skulle bortbyta sitt lugna föräldrahem mot det mera stormiga djeknelifwet i Skara. Han war nu fjorton år gammal, stark och hurtig af sig, samt icke utan nödiga skolstudier, den byns förståndige skolmästare, magister Swen Korselius, bibringat honom. Denne Swen Korselius, i dagligt tal kallad "mäster Swen", war en sträng herre,

som, för den minsta förseelse hans lärjungar begingo, frikostigt låt karbasen dansa på deras ryggar; ty, brukade han säga, "dagg är lika nyttig för pojkar, som en bra piska för en skjutsgosse".

Gustaf hade äfwen, fast i mindre mohn, fått erfara mäster Swens skicklighet att föra daggen, synnerligast när han begått något pojkstreck, som rätt ofta hände. Men de minskade derför icke den aktning och wänskap, Gustaf hyste för sin gamle lärare, som icke hade något annat fel, än det, att icke kunna beherrska sin wrede, då denne, lik en dundrande åska bröt lös.

Derföre war mäster Swen serdeles wärderad och omtyckt icke blott i denna lilla by, hwarest han war bosatt och lyste med sitt lärdomsljus, utan äfwen i den kringliggande nejden.

Det war i slutet af Augusti månad samma år, eller 1802. Högsommarens ljuflighet och grönska råder ännu lika bra, som wid den behagliga midsommartiden. Solen, guds milda öga, sken lika härlig och warm, träden stodo löfklädda och friska såsom på en wacker wårmorgon, belysta af solens strålande ljus och foglarna sjöngo som wanligt sina glada sånger, men blommorna, dessa Floras wäna döttrar, prunkade icke mer på de grönskande ängarna, emedan den härjande lian längesedan sköflat dem.

Den gamle fältwäbeln Jonas Björkman hade med sin son Gustaf instufwat sig på en hög "spjelwagn", som gamle "grälle" fått förtroendet

att, jemte bagage, transportera till Skara, ett förtroende, som "grålle" säkert afsagt sig, då han hade ett tungt laß att draga och han deßutom nu fick gå miste om det lugn och det goda bete, hwaraf han så rikligt njöt i den skuggrika beteshagen. Det hjelpte nu ej, "grålle" måste finna sig i sitt öde och sträfwa så godt han kunde, derföre war han tålig som salig Job.

Far och son förkortade wägen med att prata, hwarunder fältwäbeln så småningom kom på sitt älsklingskapitel "finska kriget anno 1789". Du må tro, Gustaf, berättade gubben medan han påtände sin stora pipa, att jag en gång war i en hård knipa med de fördömda Ryssarne; jag och twå kamrater gjorde ett litet ströftåg en afton, sedan taptot gått och wi fått order att lägga oß, och poster blifwit utsatta, för att allarmera, i den händelse, fienden skulle öfwerrumpla oß med en nattlig wisit. Utom wåra wärjor, hade wi äfwen försedt oß med twenne skarpladdade pistoler, ty det behöfdes minsann, då man råkade ut för dessa barbarer. Efter en timmas mödosam wandring, hwarwid wi så tysta som möjligt framgingo, kommo wi till en liten slätt, wid hwars slut en större ladugård låg, wi beslöto att gå dit, icke för att plundra, då finnarne woro wåra bröder och wi hade en gemensam fiende att besegra, utan blott i akt och mening att få fatt på några kossaker, som nattetid plägade besöka bondgårdarne, och der roffa allt hwad som fanns, samt på köpet tända eld på dem.

Wi hade knappt gått 50 steg, då wi warseblefwo en liten flock kossaker i fyrsprång styra kosan mot nämnde bondgård.

Lifwad af begär, att wäxla hugg med dem och så utgjuta deras blod, påskyndade wi wåra steg, likwäl iakttagande den försigtigheten, att framtaga wåra pistoler och spänna upp hanen på dem. Denna försigtighet kom oß snart till nytta, ty, komna ett stycke på slätten, rusade 7 stycken wilda kossaker emot oß med långa pikar i sina händer, skrikande och allarmerande på ett förfärligt sätt. Skjut kamrater, sade jag, då jag kommenderar "fyr". Men sigta rätt, det råder jag er till, annars äro wi "blankt förlorade". Skall ske kamrat, lofwade de enhälligt, hwarwid wi beslutsamt och modigt mötte den påträngande fienden.

Några minuter derefter, just som barbarerna kommit i skotthåll kommenderade jag "fyr", så det gallrade i skogen, och i ett aflossades 6 skott med den lyckliga påföljd att sex af kanaljerna beto i gräset, den sjunde barbarn blef så förskräckt, att han hals öfwer hufwud tog till flykten, och det med en fart, som wittnade om hans fasa. Wi gingo nu fram till de stupade fienderna och togo hwad de hade på sig af wärde. Jag fick mig en silfwerdosa, jemte några ryska guldmynt, hwilka lågo förwarade i ett "patronkök", hwilka saker jag till dato bewarat och som du skall få efter min död, blott du läser så, att jag får se dig, som prest. Nå! under det wi nu ransakade kamraterna, kom-

mo några finska bönder till oß och bådo oß wara på wår wakt, emedan en annan flock kossaker uppehöllo sig på andra sidan slätten, der de syntes hålla rådplägning, förmodligen till följe af kamraternas nederlag och i tanka, att många swenskar i granskapet lurade på dem. Twärt beslöto wi att förenade angripa dem, (bönderna woro också tre, samt bewäpnade som wi) eller åtminstone jaga dem på flykten, ty wi hade swurit att nedgöra så många wi kunde komma öfwer.

Bönderna gingo genast in på förslaget, och, sedan wi skyndsamt laddat wåra pistoler, togo wi wägen rakt till skogsbrynet, der fienderna woro, och, innan de märkte wår ankomst, hade wi gifwit dem en salva och det med en sådan lycklig påföljd, att fem, dödades men de andre, ungefärligen lika många rusade på oß med en otrolig wildhet, och nu uppstod en strid på lif och död, som jag aldrig kan glömma och i hwilken twå af bönderna och en af oß dödades, ehuru wi stridde som modiga hjeltar. Af kossakarna stupade blott twå, de öfriga sårades, så de med möda kunde sjappa sin wäg. Jag darrade af wrede, då jag såg min redlige kamrat ligga, genomborrad af en pik, på slagfältet och jag grät som ett barn wid denna sorgliga syn, så mycket höll jag af den redlige Anders Rask, sergeant wid samma regemente som jag.

Gubben fältwäbel borttorkade en tår, som minnet af denne trogne stridskamrat framkallat.

Härefter fortfor han med något wekare stämma:

Wi begrofwo wår döde kamrat, så godt tillfället och omständigheterna medgåfwo och bewisade honom således den sista tjensten här i werlden. Derefter återwände wi hem, betydligt nedslagna, och hunno lyckligt till lägret kort före dagbräckningen. Det enda wi nu hade att frukta för, war en undersökning, hwar wår trogne stridskamrat tagit wägen då han aftonen förut befanns lefwande och wid god hälsa. Detta inträffade ock, men som ingen kunde närmare upplysa om hans plötsliga förswinnande, kunde man ingenting göra derwid, utan man antog eller gissade, att han nämnde natt öfwergifwit lägret och derunder fallit ett offer för någon ströfwande kossaks-trupps raseri.

Under dylikt prat kommo de till den lilla staden Sköfde, der de beslöto att beta en god stund, ty "grålle" war både trött och hungrig, och dessutom hade de sjelfwa behof att få någon förfriskning.

Sköfde war då för tiden mycket liten, icke på långt när så stor, som den nu är. Den liknade mera en by, än en stad. Det enda, som påminde om stad woro dess båda tullportar, hwilka nästan alltid woro tillslutna och öppnades icke oftare än då någon resande kom till staden, eller några deromkring boende landtmän besökte den, för att uppköpa sina små förnödenheter. En wiss tullpenning måste hwar och en wägfarande erlägga, som färdades genom dem. Utom detta wäckte dess torg och gator en wiss förundran, ty både befjädrade och

fyrfota-warelser fingo der i all sköns maklighet spatsera, emedan friheten då för tiden skattades högre än nu. Detta gjorde ock, att alla innewånare derstädes i syskonlig kärlek och endrägt lefde med hwarandra, enkla, flärdfria och gästwänliga, som de gamla nordboar, för hwilka all lyx och falskhet woro främmande, men tiderna ha förändrats. Af det gamla återstår icke mycket.

Wåra resenärer från Hjo-trakten togo in på stadens gamla gästgifwaregård. En stor reswagn fanns der förut. Att döma af deß ståtliga utseende, och den talrika betjening, hwaraf egaren till den war omgifwen, tycktes den tillhöra en förnäm eller åtminstone rik herre. Gustaf betraktade allt detta med nyfikna blickar, men ingenting wäckte så mycket hans uppmärksamhet, som en liten ljuslockig wacker flicka, som, åtföljd af en tjenarinna, lekande sprang omkring på gården.

Hwem åker der min gosse, frågade fältwäbeln Jonas Björkman en betjent, som war sysselsatt med att borsta en fin rock?

Brukspatron Erik Goldenberg har den äran att åka i den här wagnen, upplyste betjenten spotskt.

War lagom näswis lymmel, dundrade fältwäbeln wredgad. Wore det på ett annat ställe, än här, skulle du få smaka på min knytnäfwe.

Han hade knappt sagt detta förr än ett högt skrik liknande ett nödrop, kom honom att wända, sig åt det hållet, hwarifrån det hördes. Till sin

häpnad warseblef han då, att en arg ko, som längst bort på den rymliga gården stått och ätit på en "klöfwertapp", rusade på den lilla lekande flickan, som häraf så förskräcktes, att hon föll omkull och började skrika med full hals. Pigan, det "sjåpet" började straxt ytt springa och ropa på hjelp, i stället för att hjelpa den lilla, men Gustaf, modig och beslutsam af sig, fattade i ögonblicket en påk och störtade fram mot kon, derwid härmande en oxes bölande, och gaf henne med den så eftertryckliga slag, att hon wände tillbaka med oförrättadt ärende, betydligt modstulen för ett så tappert motstånd. Den modige Gustaf upplyftade den lilla förskrämda flickan och sade mildt till henne, med en warm broderlig blick:

Hur är det lilla Amalia? War lugn nu, jag gaf den elaka kon så paß, att hon icke kommer brådt, det lofwar jag.

I detsamma hade brukspatron Goldenberg med fru skyndat till sin lilla uppskrämda dotter och då de warit ögonwittne till Gustafs modiga handling, sade brukspatronen, wänligt klappande gossen på axeln.

Du har utfört en både god och rask handling min gosse. Jag skall alldrig glömma det. Här har du en specie-riksdaler till belöning härför, samt såsom ett minne af Erik Goldenberg. Se så, war nu intet blyg, utan tag den bara.

Man tar icke betalning för det man bortjagar

en folkilsken ko, som will stånga en liten snäll flicka, swarade Gustaf wärdigt.

Deri har du rätt min gosse, inföll fältwäbeln, som också tillkommit, men då en så ädel herre gifwer, bör du med tacksamhet emottaga.

Ändtligen förmåddes Gustaf att emottaga specie-riksdalern, sedan äfwen lilla Amalia förenat sina böner med de tacksamma föräldrarne, hwarefter allesammans, fältwäbeln inberäknad, gingo upp i öfra wåningen, der de gemensamt drucko kaffe och herrarne derefter tömde en boutelj pounsch, derunder gubben Björkman, som wanligt dukade upp sina krigshistorier från Finland, hwarwid han naturligtwis icke kom att tänka på tidens snabba flykt, och att det led mot qwällen, då de borde tänka på att fortsätta resan till Skara. Goldenberg, af naturen munter och liflig, samt serdeles road af dylika berättelser, fann sig serdeles intresserad af fältwäbelns krigsbedrifter, hwarföre han icke önskade att något uppbrott till afresa skulle ske.

Gustaf och Amalia lekte som gamla bekanta med hwarandra och den barnsliga glädjen, denna barndomens lyckliga gåfwa, framlyste ur deras blickar, så att de gamle, som härtill woro wittnen, fröjdades i sitt hjertas djup deråt.

Qwällen inbröt, solen nedgick så härlig, luften war så swal och mild, och den annalkande natten tycktes blifwa lika blid som wid midsommartiden. Gubben fältwäbeln och Gustaf, hwilka nu sent omsider "tänkte på den sednare delen" togo afsked

af sina nya bekantskaper och begåfwo sig i wäg öfwer Billingen, oaktadt de sökte afråda dem derifrån, emedan ett litet tjufband der uppehöll sig, som rätt ofta oroade resande, hwarwid icke sällan hände, att blod flöt. Alla de försök, som blifwit gjorda, att utrota detta för orten så förskräckliga "band", hade hittills mißlyckats, emedan dessa roflystna spekulanter så skickligt förstått att gömma sig i deß bergsskrefwor och andra för menniskorna swårt tillgängliga ställen, att man icke lyckats få reda på dem, derföre en sådan farhåga, att nattetid färdas öfwer Billingen.

Wi låta icke skrämma oß af dylikt prat, menade fältwäbeln modigt.

Jag har min gamle sabel att traktera dem med, om de wilja hälsa på oß, och du Gustaf kan nog sköta en karl, om det kniper, derföre friskt mod. Må de komma, de skola min själ "få åka", det will jag försäkra.

Med dessa ord togo de affked af sina nya wänner och fortsatte resan till Skara. "Grålle" war nu både "uthwild" och mätt, samt derföre serdeles rask och liflig af sig, då han i smått traf lunkade fram öfwer Sköfde wackra torg åt "Skaratullen" till.

Då de kommit ungefär midt på Billingen, då för tiden skogrik och mycket litet befolkad, hörde de ett sakta praßlande, som wäckte deras uppmärksamhet. Haf sabeln i ordning far, yttrade Gustaf halfhögt, i händelse af påhälsning, jag skall

nog afspisa dem med påken, om de komma för nära. — Knappt woro dessa ord uttalade, förr än trenne groswaj karlar, bewäpnade med störar, rusade fram ur skogen och sökte gripa fältwäbeln. Den ene af boswarne fattade tag i betslet, så att "grålle" hindrades från att gå widare.

Tag fram dina pengar, gubbe, sade en af dem, med lyftad påk öfwer fältwäbeln, annars skall jag ge dig "ett nyp" så du mins det.

Det skall du straxt få min wän, swarade fältwäbeln lugnt, bara du wäntar ett litet ögonblick. Undertiden hade gubben fått sin sabel i ordning. Med en raskhet, owanlig wid hans år, reste han sig från wagnssätet, och, innan röfwarn wiste ordet af, hade Björkman gifwit honom ett swårt hugg öfwer armen, så han wrålande tumlade i diket. Derefter anföll han den andre med lika framgång ehuru han derwid erhöll ett slag öfwer ryggen, likwäl icke af någon farlig beskaffenhet. Då nu den tredje boswen, som stod och höll "grålle" i betslet, såg stridens olyckliga utgång för sina kamrater, wille han "sjappa sin wäg", men Gustaf, märkande hans rörelse, förekom det wisligen, i det han med ett wäl riktadt slag åt hufwudet, och med en thy åtföljande spark för magen fällde honom till marken, hwarefter han ytterligare pryglade på honom.

Sätt dig upp nu pojke, så ska' wi "resa wår wäg", befallde fältwäbeln. Wi lemna dessa uslingar åt sitt öde, kanhända de ha flere kamrater i grannskapet, derföre ge wi oß åstad.

Och som det nu "bar nerför", gick det raskare än förut. Kanhända ock att äfwentyret med röfrarne gjorde fältwäbeln benägen att gifwa "grälle" ett och annat piskrapp, när han ibland "saktade" sitt matta traf.

Wi lemna Gustaf så länge, låta honom ostörd få studera i Skara, hwars skola och gymnasium han werkligen med beröm genomgick, och hwarefter han besökte Upsala universitet, der han äfwen utmärkte sig för flit och stadga men då helt annorlunda. Måhända wi få nöjet framdeles återse honom, men då helt annorlunda. Skolpojken har blifwit student, och dertill en student, som både har bok- och folkwett. Under tiden göra wi en wisit på Tunafors der "det roliga spöket" gick och wankade.

Wid en inskjutande wik af Wettern, låg herresätet Tunafors, byggdt i gammaldags stil och såsom sådant af ett wördnadsbjudande utseende. En stor trädgård omgaf så wäl "karaktärshuset", ej olikt ett litet slott, som ock de öfrige boningshusen. Några spik- och stångjernshammare hördes hamra sina friska slag, satta i gång af en förbiflytande ström, derföre en mängd byggnader, hwari smeder, karlar, pojkar och andra till bruk hörande personer bodde. Det hela hade ett trefligt och nordiskt utseende.

Egaren till detta wackra herresäte och bruk war brukspatron Erik Goldenberg, en i orten allmänt

aktad man och dertill ansedd för swåra rik. Han hade blott 2:ne döttrar, båda älskeliga och söta, hwilka han med innerlig faderskärlek älskade, isynnerhet den yngsta, Amalia, emedan hon mäst liknade honom, och kanhända af naturen war lyckligast lottad. Den äldsta åter, Anna, war en snäll och älsklig flicka, liksom den yngsta, hwarföre hon ock hade många friare, som anhöll om hennes hand. Men hon afskedade dem alla med ett wänligt nej, att hon ej kunde dela sitt hjerta, då det redan war bortgifwet, och gissa åt hwem? kära läsare! jo åt sin faders trogne inspektor, Anders Palén, som, sedan sitt fjortonde år, då han kom från sitt fattiga hem, det lilla torpet i skogen, warit hos hennes far, först som skrifware, derefter som bokhållare och slutligen som inspektor. Redlighet, trohet och höflighet woro de egenskaper, som utmärkte honom och hwarigenom han tillwunnit sig sin husbondes hela förtroende. Jemte detta hade Anders Palén under lediga stunder sysselsatt sig med läsning, hwarpå han war serdeles begifwen. Anna, några år yngre än Anders, war alltid willig att underwisa honom i de ämnen, hwari hon war hemmastadd, och hwartill brukspatron så mycket hellre gaf sitt samtycke, som han af själ och hjerta höll af den redlige ynglingen. På så sätt knöts ett fast band mellan den fattige torpargossen och den rika brukspatronsdottern, som med åren öfwergick till en ömmare känsla. Detta såg brukspatron Goldenberg med serdeles nöje, utan att lik-

wäl låtsa derom, men iakttog alltid en husbonde-wärdighet, då han talade med sin pålitlige inspektor, naturligtwis, för att wisa, att han icke kände till det ömma förhållande, som ägde rum mellan honom och "skön Anna", som hon wanligen af allmogen kallades. Dock, när det kom till kritan, till det afgörande ögonblicket, som skulle bestämma twenne älskandes wäl och we, då ramlade skiljemuren mellan husbonden och tjenarn, och en ädlare wänskap sammanlänkade dem ännu fastare. Swärfadren tryckte sin redlige tjenare som måg till sitt manliga bröst, innerligt wälsignande den stund, då Anders Palén, den fattige torparsonen, som tjenare emottogs i hans hus.

I den ena flygelbyggningen på Tunafors fanns, bland andra rum, ett litet åt öster, kalladt "gröna kammaren", hwilken icke warit bebodd på flera år, emedan ett rykte gick, att det spökade gruſligt der, och att spöket, som wisade sig, wanligtwis war hwitklädt. "Gröna kammarn" war dock alltid städad, i den mening, att om någon resande kom, han i den skulle få herberge, men, besynnerligt nog, hade få resande, under flere års tid, legat i den till följe af det hemska rykte, som stod i sammanhang med den. Så mycket werkar inbillningen och tron, äfwen hos den sannt upplysta menniskan.

En Januaridag 1811 lemnade Gustaf Björkman Upsala och återwände till det lugna föräldra-

hemmet i den lilla byn wid Hjo. Han hade tagit kammeralexamen och ämnade nu hos någon kronofogde winna praktisk öfning i kammeralwäsendet. Presten hade han slagit ur hågen, såsom stridande mot hans böjelse. Detta smärtade wäl gubben fältwäbeln mycket, men då han närmare tänkte på saken, gaf han wika för sin önskan och lät Gustaf någorlunda följa sin böjelse, då utsigten för honom att blifwa knekt nu mera war stängd.

Sin barndomsbekantskap, den lilla ljuslockiga Amalia Goldenberg, stod alltid som ett skönt barndomsminne för hans själ, och han önskade mer än en gång, att få återse och kalla henne för sin älskade syster, men detta tycktes ligga utom möjligheteus gränser, då de woro långt skiljda från hwarandra, och han dessutom en fattig, obemedlad yngling, utan någon lysande framtid.

På andra dagen om aftonen inträffade ett förfärligt yrwäder, i förening med en bitande köld, som gjorde det swårt för wår resande, att färdas under sådana förhållanden. Emellertid hade Gustaf, trots allt detta, kl. 5 på e. m. begifwit sig af från —s gästgifwaregård i Nerike, skjutsad af en tretton års pojke, som ej tycktes kunna motstå köldens tilltagande skärpa. Gästgifwarn afrådde honom ifrån att resa, men han stod fast i sitt beslut, emedan han trodde, att, när han wäl kom ut, det skulle blifwa bättre och yrwädret möjligen något lugna sig. Men så skedde ej, twertom till-

tog det i styrka och raseri. Det war sannerligen bekymmersamt för Gustaf. Stora drifwor hopade sig på wägen, hästen kunde knappt ta sig fram, och skjutspojken, nära nog förfrusen och stelnad af köld, jämrade sig oupphörligt, och ingen wänlig stuga, eller bondgård syntes, der man kunde få hwila öfwer natten.

Just i denna brydsamma belägenhet syntes några ljusskken från en större herregård. Gustaf blef glad och frågade skjutspojken, hwad den herregården hette, och öfwerraskades icke litet då gossen upplyste honom om, att det war Tunafors. Han beslöt straxt att resa dit, ty han smickrade sig med det hoppet att blifwa wälkommen, synnerligast då han nu war en ung, städad man.

Efter otroliga ansträngningar lyckades det slutligen wår resande att köra fram på Tunafors stora gårdsplan. Men hwilken mängd af slädar funnos ej der. I hwarje fönster brunno ljus, så att det såg ut, som om en stor illumination egde rum. Pigor och betjenter sprungo om hwarandra och alla hade mycket brådtom. Gustaf undrade hur detta hängde tillhopa. Emellertid tog han mod till sig, gick att söka brukspatronen, hwilken han sent omsider träffade. Sedan han wördnadsfullt hälsat, sade han till honom.

Kölden har öfwerraskat mig, jag är på resa hem till Westergöthland, men kan i afton omöjligen resa längre, hwadan jag ödmjukast anhåller, att få tillbringa natten här.

Mycket gerna, min herre, swarade brukspatronen förbindligt, som icke igenkände sin Sköfde-bekantskap, men, som min äldsta dotter står brud i afton, äro alla rummen upptagna; utom gröna kammarn i den ena flygelbyggningen, men der spökar så rasande, tillade han med en allwarsam uppsyn. Will herrn ligga der, så mer än gerna.

Jag är mycket tacksam härför, sade Gustaf med en bugning, och will derföre så fort som möjligt taga "gröna kammaren" i besittning.

När herrn wärmt upp sig litet och ordnat sin toalätt, så wälkommen ner, att deltaga i bröllopsglädjen.

Han tackade och aflägsnade sig, samt, ledsagad af en tjenarinna, gick han till "gröna kammaren" dit hans saker äfwen transporterades. Efter en omsorgsfull toalätt begaf han sig ner bland bröllopsgästerna och hade den oskattbara lyckan att återse Amalia, nu en blomstrande och skön flicka. Han kände sitt hjerta klappa af en onämnbar förtjusning, något, som han icke förr erfarit. Han hälsade aktningsfullt på henne, resonnerade med lätthet i flera ämnen, men aktade sig noga att upptäcka för henne hwem han war, emedan han trodde, att något sådant möjligtwis n u skulle tagas derhän, att han liksom hade anspråk på, att blifwa ihågkommen som en gammal kär wän.

Att han hade roligt denna sin första afton på Tunafors, — en afton då Anna och Anders Palén knöto hymens ljufwa band och lofwade hwar-

andra att så i glädjens som sorgens dagar wara hwarandras stöd och tröst — kan man lätt förstå, och först wid midnatten, då spökena brukar hålla sina hemska stämmor, återwände han lycklig och berusad af kärlek till den "gröna kammaren" i flygelbyggningen, der han med lugn lade sig att sofwa, sedan han likwäl förut noga undersökt den, och wäl tillslutit dörren, ur hwars lås han äfwen urtog nyckeln.

Han insomnade tungt, trött som han war. Ungefär twå timmar derefter waknade han af ett lätt gående på golfwet. Han såg då, till sin förwåning, hur en hwitklädd skepnad nalkades sängen der han låg. Han förblef dock lugn, men detta höll på att öfwergifwa honom, då den hwitklädda skepnaden helt sonika lade sig bredwid honom i sängen. Han tog då på "det förmenta spöket" och erfor till sin förwåning, att det war en lefwande warelse, af kött och blod, som han sjelf, men ännu högre steg hans förwåning, då han i det ljus, som månen spred, upptäckte att "spöket" icke war något annat, än en underskön wacker flicka med de mäst retande behag, inbillningen någonsin kan föreställa sig. Då hon nu utsträckte sin hwita arm, och han derwid såg en blixtrande ring sitta på hennes "ringfinger", på wenstra handen, beslöt han att draga af den och behålla den som ett minne af denna händelserika natt. Sedan han wäl tillegnat sig denna klenod af en ädel, nattwandrande tärna, steg gestalten hastigt upp, och

bortgick, samt förswann genom en tapetdörr, som fanns å ena wäggen.

Gustaf insomnade derefter ljuft, och sof tills solen stod högt på himlen, då pigan kom, för att elda i hans rum. Huru förwånad blef hon icke, då hon fann "den främmande herrn" helt frisk och sund, samt wid det aldra som gladaste lynne i werlden. På frågan, om han om natten haft ondt af spöken, swarade han leende: blott ett och det war det wackraste jag sett.

Då han infann sig wid frukostbordet, yttrades samma förwåning, och då han lugnat dem med den berättelse, att han sofwit godt om natten, utan att hafwa sett något spöke, rådde en allmän förundran.

Medan de talade härom, inkom Amalia med en bedröfwad uppsyn och sade till fadren:

Ack! pappa, jag är mer än olycklig, ty jag har borttappat den dyrbara ring, jag fick af pappa på min 18=åriga födelsedag.

Det war ledsamt min lilla pulla, swarade fadren mildt, men nu kan ingen hjelpa det. Du skall få en annan af mig, då du härnäst fyller år.

Kanhända det är denna ring, mamsell Goldenberg, sade Gustaf artigt, i det han öfwerlemnade den ring, han om natten tillegnat sig, af den sköna sömngångerskan. Jag har warit nog lycklig att hitta den, återtag er tillhörighet och mins derwid Sköfde=bekantskapen Gustaf Björkman.

Alla förwånades, men ingen mer, än Amalia

och Brukspatronen. Allt blef nu förklaradt och upplyst. Gustaf, den hurtige gossen, igenkändes nu af sina gamla wänner, och att han innerligen wälkommades, faller af sig sjelft. Efter detta berättade brukspatronen för hela sällskapet den raskhet och rådighet, Gustaf ådagalade i Sköfde, då Amalia höll på att stångas af den folkilskna kon samt slutade med de orden: "jag anser och skall alltid anse Gustaf Björkman som en son.

Gustaf gästade Tunafors en hel månad, troligtwis den sällaste månad i hans lefnad. Allt mer och mer slöto Amalia och han sig till hwarandra och en ren kärlek flammade i deras hjertan, som, byggd på ömsesidig högaktning, grundlade bådas gemensama lycka och sällhet.

Innan han hemreste till sina föräldrar, trolofwades han med sin älskade Amalia, med hwilken han julen derpå ingick i äktenskap, dertill wälsignad af både sina och hennes föräldrar.

Som han nu från denna dag egnade sig åt landtbruket, fick han af sin swärfader en större landtegendom, belägen ej långt från Örebro, och så widt det är bekant för berättaren af denna werkliga sannsaga, har han alltid lefwat lyckligt med sin hulda maka, som skänkt honom 10 förhoppningsfulla barn, hwilka alla befinna sig i lyckliga omständigheter och mer än en gång talade de, under muntert skämt, om

"Det roliga spöket på Tunafors".

Pris: 17 öre.